

Mark

Museet for en
Ny Danmarkshistorie

2025

Strategi for Bæredygtig & Regenerativ udvikling

Indhold

INDLEDNING	1
HVORFOR PRIORITERER VI BÆREDYGTIGHED OG RENERATIV UDVIKLING	2
STRATEGISK TILGANG OG RAMME.....	3
DE TRE SPOR ARBEJDET MED BÆREDYGTIGHED OG RENERATIV UDVIKLING.....	4
FOOTPRINT – VORES MILJØAFTRYK.....	4
HANDPRINT – HÅB OG HANDLEKRAFT	8
HEARTPRINT - RELATIONER, TRIVSEL OG KULTUR.....	10
ORGANISERING AF BÆREDYGTIGHEDSARBEJDET	12
IMPLEMENTERING OG OPFØLGNING.....	13

Indledning

Formål

Strategien er udviklet for at sikre, at bæredygtighed og regenerativ udvikling integreres i alle dele af museets virke – fra daglig drift til formidling og fællesskaber. Strategien bygger ikke kun på tal og tekniske løsninger. Vi ved, at forandring ikke kun sker gennem fakta og tal, men når mennesker kan mærke, forstå og forbinde det til deres egne liv. Derfor skal bæredygtighed formidles, så den giver mening, kan opleves og føles relevant.

Vores tilgang bygger på tre spor:

Footprint

Hvordan vi reducerer vores miljøpåvirkning

Handprint

Hvordan vi påvirker verden positivt ved at bevæge vores gæster

Heartprint

hvordan vi forankrer bæredygtighed i kultur, relationer og samarbejde

Denne strategi er ikke kun et dokument – den er en arbejdsform.

Den fungerer som fælles pejlemærke for alle medarbejdere, og på sigt frivillige samt samarbejdspartnere på museet. Den er medskabt af museets egne fagligheder og skal både bruges i daglig drift, udviklingsarbejde og i dialog med omverdenen.

Strategien er levende: Den opdateres og justeres i takt med, at vores viden, praksis og omgivelser forandrer sig. Strategien bygger bro mellem hverdagens beslutninger og de overordnede ambitioner. Den skal bruges aktivt – både i den praktiske drift, i det kollegiale samarbejde og i dialogen med vores omverden.

Hvorfor prioriterer vi bæredygtighed og regenerativ udvikling

Mark er et museum midt i et kulturlandskab, som bærer historiens aftryk – og som bevæger. Vores område rummer 400 års danmarkshistorie i koncentreret form – fra landbrugsland til industrination og videre til turismedestination og velfærdssamfund. Området rummer en del af danmarkshistorien, der har lagt kimen til det samfund, vi kender i dag. Herfra fortæller vi historien om, hvordan menneskets aftryk sætter spor – i naturen, i samfundet og i hinanden.

Som museum har vi et kulturelt og etisk ansvar for at bringe disse erfaringer i spil i en nutidig og fremadskuende kontekst. Vi ser kulturarv som en ressource i arbejdet med grøn omstilling og demokratisk deltagelse. Vi gentænker museumsinstitutionen som en aktiv samfundsaktør, der skaber møder på tværs af tid og sted og inviterer til refleksion, debat og handling.

Det er netop i denne bevægelse, at vi ser os selv som forpligtede til at arbejde med bæredygtighed og regeneration – ikke som en ekstra opgave, men som en fortsættelse af det, vi allerede gør.

Ved at tilslutte os Charteret for Grøn Omstilling har vi formaliseret dette arbejde i museets virke, men forankring i bæredygtighed kommer fra de historier vi fortæller, den "mark" vi arbejder på, og de mennesker vi engagerer og bevæger.

Strategisk tilgang og ramme

Vores tilgang bygger på regenerativ tænkning – en praksis, hvor vi arbejder for at efterlade vores omgivelser, relationer og kultur i bedre stand, end vi fandt dem. Det betyder, at vi ikke kun forsøger at reducere vores negative aftryk, men at aktivt skabe positive forandringer, meningsfulde fællesskaber, der bidrager til naturens, samfundets og menneskers trivsel over tid.

Vi organiserer vores arbejde med bæredygtighed gennem tre hovedspor, som tidligere nævnt, disse udgør tilsammen vores fortolkning af det, der i internationale rammer kaldes EGS (Environment, Governance, Social): Footprint: hvordan vi reducerer vores miljømæssige aftryk og forvalter de ressourcer og landskaber, vi indgår i. Handprint: hvordan vi gennem vores formidling og fællesskaber efterlader gæster og samarbejdspartnere med refleksion, erkendelse og håb og lyst til at handle. Heartprint: hvordan vi opfører os i vores organisation og samarbejder – og hvordan vi ønsker, at andre skal mødes og inddrages.

Disse tre spor hjælper os med at tænke på tværs af drift, udvikling og formidling. De er blevet vores fælles sprog for bæredygtighed og bruges aktivt som evalueringsramme i projekter og beslutninger.

FN's Verdensmål, bruger vi som pejlemærker for vores indsats og prioritering.

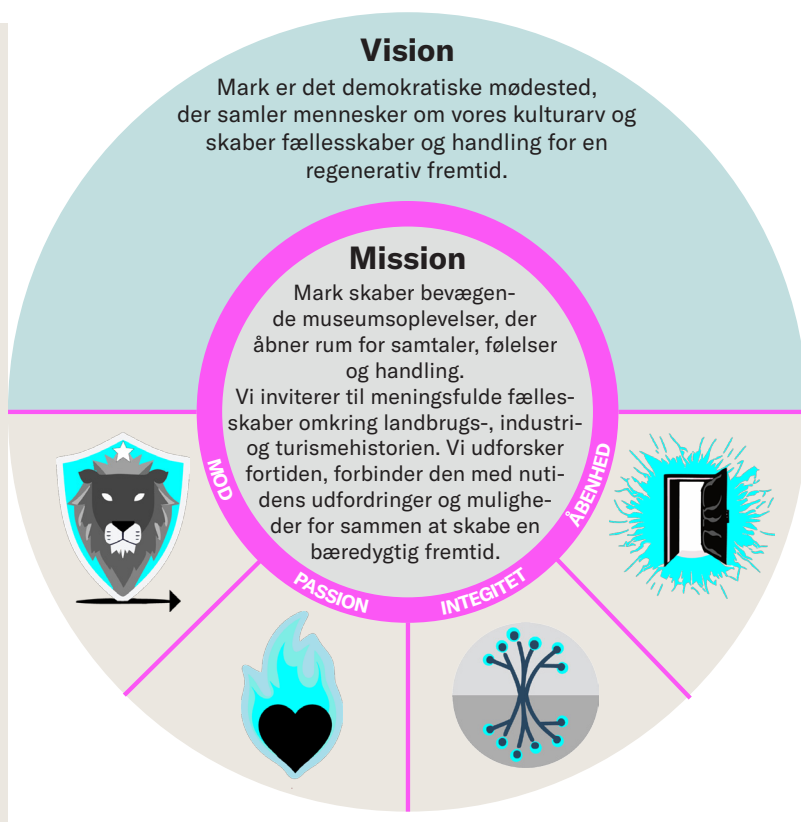
- 4 (uddannelse),
- 11 (bæredygtige lokalsamfund),
- 13 (klimaindsats) og
- 17 (partnerskaber for handling). ✓

Visionsbolder

Er et centralt redskab, som forbinder værdier, mål og handlinger. De bruges i både ledelse, projektudvikling og faglig refleksion og sikrer, at strategien lever og fungerer som et aktivt arbejdsredskab i hele organisationen.

Værdier

- Mod
- passion
- integritet
- Åbenhed

De tre spor arbejdet med bæredygtighed og rengenerativ udvikling

I det følgende foldes de tre hovedspor yderligere ud med konkrete initiativer som vi på Mark allerede har implementeret eller planlægger at implementere.

FOOTPRINT – VORES MILJØAFTRYK

Fokus:

CO₂, affald, energi, biodiversitet, indkøb, leverandører

Reducere museets klima- og miljøpåvirkning og forvalte de ressourcer og omgivelser, vi er en del af, med respekt og omtanke.

Omfang:

Omfatter energiforbrug, materialeforbrug, transport, affald, indkøb, udearealer og leverandørsamarbejder.

Reduktionsmål:

- ✓ 20 % reduktion i el- og varmekonsum pr. m² inden udgangen af 2027 (baseline 2022)
- ✓ 100 % grøn strøm fra vedvarende energikilder senest 2030
- ✓ Minimum 50 % affaldssorteringsgrad i 2025
- ✓ CO₂-regnskab (scope 1 og 2) udarbejdes årligt via Klimakompasset. Der indtastes i klimakompasset i april/maj for det forgangne år.

Initiativer:

- Affaldssortering, genbrug af materialer og samarbejde med støtteforeningen
- CO₂-beregning via Klimakompasset (scope 1 og 2 og optimering, sensorer, bimålere)
- Energireduktion og LED-besparelse
- Grøn indkøbspolitik og plan for leverandørkæden
- Biodiversitet og hjemmehørende arter og udearealer
- Kommunikation om aktive valg og fravalg
- Landbrugsdrift

Initiativer og praksis

CO₂-beregning:

Vi bruger Klimakompasset til at beregne vores udledninger for scope 1 og 2. I 2025 udvides arbejdet med en Code of Conduct for leverandører, som skal fungere som springbræt til fremtidig rapportering på scope 3. Vi har som målsætning ultimo 2026 at kortlægge museets scope 3 aftryk.

Energiforbrug:

Museet har lavet udregninger på energibesparende tiltag, herunder installation af bevægelsessensorer i Stuehuset og opsætning af el-bimålere for bedre indsigt i forbrug. En række områder belyses allerede energieffektivt med sensorer. Museet har en målsætning om en reduktion på 20 % inden udgangen af 2027. Reduktionen beror på energioptimerende løsningsvalg og en afvikling af et nærmagasin med højt energiforbrug. (se tabel)

Handling	Betydning	Pris
Opsætning af bevægelsessensor ved indgang til Stuehus og inde i Laden	Mindske elforbrug, økonomisk besparelse, mindre Co ₂ -aftryk. Sende signal om man ikke er unødvendigt tændt (bæredygtighedsprofil) Lys ofte unødvendigt tændt i alle museets åbne timer. For at kende den præcise besparelse skal man kende antal pærer og de enkeltes watt-forbrug. Beregningsmodel fra Bolius (https://www.bolius.dk/udendørs-lys-saa-meget-kan-du-spare-med-lamper-med-sensor-97816) Eksempel: 70 årlige åbningsdage i stuehus á 8 timer, 30 pærer af 7 watt. Elpris 2,8/kWh. $70 \times 8 \times 7 = 3.920$. $3.920 / 1000 \times 2,8 = \text{ca. kr. } 11,00$ pr. pære årligt. $11 \times 30 = \text{kr. } 330,00$. Hvis vi antager at de med sensor blot er tændt 1/3 af tiden vil det give en årlig besparelse på kr. 220,00	Kr. ca. 1.500,00 pr. lokation (sensor og elarbejde)
Bimålere til strøm	Bimålerne giver ikke en direkte reduktion i elforbrug men har to formål: • Kendskab til præcist elforbrug fordelt på matriklen. • Bedre indblik i hvor investering i energiforbedrende tiltag er bedst givet ud	Kr. 3.000,00-6.000,00 pr måler afhængig af en række faktorer som: type af elmåler, installationsomkostninger og placering.

Lamper Udstillingsbygning	Udskiftning af lyskilder/pærer i Udstillingsbygningen (Morsbølvej 101, 7200) blev vurderet urentabelt af fagmand (elektriker). Bæredygtighedsgruppen anbefaler dog at energibesparende løsninger tænkes ind i fremtidige større udstillingskoncepter i bygningen. Bygningen er udstyret med bevægelsessensor.	
Afvikling energitunge magasiner	Bæredygtighedsgruppen anbefaler at man fortsat prioriterer fraflytning fra denne lokation, da magasinets utæthed medfører et højt energiforbrug, da affugter igangsættes hyppigt for at holde det korrekte niveau iht. relativ luftfugtighed. En del af museets strategi for professionalisering af dets samlingsvaretagelse	(En række udgifter forbundet med selv magasinflyt)

Landbrugsdrift

Museet driver et historisk landbrug med konventionel drift uden brug af sprøjtemidler og reduceret brug af handelsgødning. Vi kører med et syv-markskift, som understøtter biodiversitet og bidrager til en næringsrig jordbund. Vi er en del af et avlsprogram for bevaringsværdige historiske husdyr-racer. Desuden opretterholder vi de oprindelige landbrugsafgrøder og indgår i planteavlsbevaring. Arbejdsgruppen for bæredygtighed arbejder fra efteråret 2025 på at løse udfordringen på affaldssortering fra plastikwrap. Arbejdsgruppen går i 2026 i gang med at afsøge, hvordan vi i landbruget forholder os til bæredygtighed i forbindelse med indkøb af foder til dyrehold, herunder ligger overvejelser om økologi transporteret langvejsfra versus lokalt indkøbt ikke-økologisk foder.

Til museet hører både frugtplantage og køkkenhave, afgrøderne og frugten herfra opbevares så vidt muligt i jordkælder og benyttes til selvforsynende forplejning.

Biodiversitet og udearealer:

Vi arbejder aktivt med at fremme biodiversiteten omkring museet, hvor vi har forskellige naturtyper, herunder eng, å, hede, plantage etc. Det sker bl.a. ved at udvælge og dyrke hjemmehørende arter, og ved at lade udvalgte områder gro vildt. Vi planlægger at dokumentere og udvikle disse tiltag som en del af museets fortælling.

Transport og elbil:

Museet har anskaffet en elbil som en del af museets mobile skoletjeneste. Det giver mulighed for et ændret forbrugsmønster og udledning, hvor museets nuværende transport foregår med dieselbil, hvilket fremgår af scope 1 i Klimakompasset. Med elbilen etableres en ny baseline for museets transportudledning, som kan indgå i fremtidige CO₂-regnskaber.

Affaldssortering og reduktion:

En plan for affaldsreduktion og -måling er under udarbejdelse. Målet er at etablere en baseline og opsætte systemer, der gør det muligt at følge udviklingen i sorteringsgraden. Dette arbejde påbegyndes i efteråret 2025.

Grøn indkøbspolitik og leverandørsamarbejde

Museets grønne indkøbspolitik lægger vægt på miljømærkede produkter, økologiske valg, cirkularitet og lokale løsninger. Politikken fungerer som en praktisk ramme i daglige beslutninger – både i indkøb og i formidling – fx via mærkater i butik, interne opslag og kommunikation til personalet.

Som næste skridt er vi i gang med at udvikle en Code of Conduct og kortlægge vores leverandørkæde. Målet er at sikre, at vores samarbejdspartnere deler vores ambitioner om ansvarlighed, transparens og bæredygtighed – og at vi kan dokumentere vores samlede miljømæssige og sociale aftryk mere præcist.

Arbejdet sker som en del af vores fokus på Footprint, og planen forventes implementeret gradvist fra 2025. Tilgangen bygger på dialog og fælles udvikling frem for kontrol, og ambitionen er at skabe reelle forandringer i vores leverandørnetværk. Det vil samtidig danne grundlag for, at vi i løbet af 2026 kan påbegynde dokumentation af scope 3-data i vores CO₂-regnskab.

HANDPRINT – HÅB OG HANDLEKRAFT

Formål

At skabe museumsoplevelser og formidling, der bevæger og giver gæsterne håb til handling. Museet skal ikke blot informere, men inspirere – og være et rum, hvor viden, følelser og handling mødes.

Omfang:

Omfatter udstillinger, aktiviteter, undervisning, publikumsinddragelse, dialogformater og kommunikation

Nøgleprincipper

Vi arbejder med formidling, der aktiverer hånd, hoved og hjerte – og ser det som vores vigtigste handprint at skabe rum, hvor gæster ikke kun bliver klogere, men også bliver bevæget. Rum, hvor spørgsmål og følelser må være til stede, og hvor oplevelsen kan være en katalysator for nye handlemønstre.

Mål:

- ✓ Formidling, der skaber erkendelse og handlekraft – ikke kun viden
- ✓ Skala for måling af publikumsbevægelse under udvikling, baseline fra 2025
- ✓ Alle nye udstillinger skal vurderes ud fra formidlingsmæssig bæredygtighed (fra 2025)

Initiativer:

Dokumentation af handprint via spørgeskema og kvalitative interviews

Årshjul med lokale og årstidsbaserede aktiviteter

Grønne handlemuligheder integreret i oplevelser og aktiviteter

Manual for bæredygtig formidling og samskabelse

Manual for brug af cirkulære principper og udstillingsudlån i udstillinger

Eksempler på praksis og udvikling

Samskabelse som bæredygtig metode

Vi udvikler de fleste af vores oplevelsestilbud sammen med vores brugere, foreninger og lokale aktører. Samskabelse styrker den sociale bæredygtighed, da det bygger på dialog, ligeværdighed og fælles ejerskab, hvilket resulterer i løsninger, der er bedre tilpasset virkelige behov – og som derfor har større relevans, længere levetid, større deltagelse og effekt. Via samskabelse undgår vi topstyrede eller kortlivede tiltag og giver plads til flere perspektiver – især dem, der ellers ikke altid bliver hørt. Samtidig er samskabelse ofte mere ressourceeffektiv, når vi fælles deles om ansvar, idéer og arbejdsopgaver, minimeres belastning på den enkelte medarbejder vi oplever derfor mindre spild og overproduktion.

Se "Manual for formidling"

Lokalhistorien som en bæredygtig ramme

Vi bruger konsekvent lokalhistorien som rammesætning for både fortælling og forankring. Det kulturelt-, socialt- og miljømæssige bæredygtige opstår i og med lokalhistorien rummer store fortællinger om industrialisering, klimaforandringer, globalisering m.m. – og skaber dermed en meningsfuld forbindelse mellem det nære og det globale. Når museet arbejder med lokalhistorie, bliver komplekse temaer mere tilgængelige og vedkommende for publikum. Derudover rummer lokal forankring en praksisnær bæredygtighed. Lokale samarbejder mindsker behovet for transport og ressourceproduktioner. Der er mulighed for at genbruge materialer og viden, udvikle langvarige partnerskaber og skabe værdi, der rækker ud over det enkelte arrangement.

Et årshjul baseret på naturens cyklus

Aktivitetsårshjulet følger arrangementerne på vores besøgssted Museumsgården Karensmide, der afspejler årstidernes skiften og er formidling af den rytme, landbruget havde i perioden 1930–1955. Det er en bæredygtig ramme med afsæt i naturens gang og er tilpasset aktiviteter til sted og tid. Vi mindsker behovet for energikrævende tiltag som kunstig belysning, opvarmning eller transport når vi bruger naturens cyklus aktivt. Ved at formidle naturens egne vilkår, arbejdsrytmer, traditioner og lokale skikke kan vi tilknytte nutidige temaer som klima, natur og livsformer til gamle traditioner og lokale erfaringer og hermed skaber vi forbindelse mellem fortidens viden og nutidens udfordringer.

Bæredygtige udstillingsrum

Siden 2020 har vi genbrugt den samme udstillingsform men udskiftet design og temaer. På den måde har vi nedbragt ressourcer både ift. økonomi og materialebrug. Herudover har vi i en årrække genbrugt maling, montrere, lyssætning, av-udstyr, audio og diverse workshop-materialer. Udstillingsrum indrettes med tanke for ovenstående omkring social og kulturel bæredygtighed.

I mangel på udstillingsplads har vi anvendt eksisterende rammer, såsom en gammel lade, grise- eller udendørsarealer til nye fortællinger og oplevelser. Dette har gjort det muligt at tænke formidling fleksibelt – og nedbragt ressourcer til nye konstruktioner og opbygning.

Fra 2023 og frem har vi yderligere haft et bæredygtigt fokus ved at genbruge udstillinger, herunder lån af udstillinger fra andre museer, fx. *"Grisens historie i mad og kultur og Fremtidens bæredygtige mad"* fra Vejlemuseerne.

Gæstens grønne handlemuligheder on site

Som udviklingsmål for 2026 arbejder vi på at integrere grønne handlemuligheder i vores arrangementer og aktiviteter, for at gøre bæredygtighed konkret, nærværende og meningsfuld.

Gæster vil opleve, at deres deltagelse gør en forskel – og at museet tager ansvar. Eksempler kan være at deltage i arrangementer eller aktiviteter, der gavner biodiversiteten, reducerer affald, fremmer socialt fællesskab eller synliggør CO₂-besparelse. Med det ønsker vi at museet også bliver et sted for handling foruden viden. Grønne handlemuligheder behøver ikke være store eller tekniske – det afgørende er, at de er tydelige, relevante og knyttet til museets fortællinger.

Nye udstillinger - i nedbrydelige materialer

Udstillingen **Klimarødder** er skabt i genbrugspap og andre nedbrydelige eller genanvendelige materialer. Her har vi tydeliggjort både fravalg og valg i selve formidlingen – og samtidig inddraget dokumentation om CO₂-aftryk, materialevalg og leverandørkrav. Det giver gæsterne indsigt i den bæredygtige tankegang bag udstillingen.

Som udviklingsmål i 2027 skal dette arbejde styrkes fremadrettet i udstillingsarbejde. Det kræver et større arbejde og indblik i mange enkeltdele og vi prioriterer deltagelse i netværk og samarbejde med museer på tværs, hvor vi får adgang til større viden og indblik, som skal bruges til at udvikle metoder og nye standarder.

Se *"Bæredygtig formidling – manual"*

HEARTPRINT - RELATIONER, TRIVSEL OG KULTUR

Formål

At skabe en arbejdsplads og et fællesskab, hvor værdier, relationer og trivsel er fundamentet for vores bæredygtige virke. Heartprint handler om, hvordan vi er med hinanden – som kolleger, frivillige og samarbejdspartnere – og hvordan vi sammen opbygger en kultur præget af tillid, åbenhed og ansvarlighed.

Omfang:

Heartprint dækker den interne kultur, arbejdsmiljø, medarbejder- og frivilliginddragelse, samarbejder, partnerskaber og den etiske dimension i organisationens måde at virke og påvirke på.

Mål:

- ✓ Årlig evaluering af værdier og trivsel på medarbejderinternat
- ✓ Udvikling af frivillig- og samarbejdskodeks påbegyndes i 2025
- ✓ Udvikling af medarbejderhåndbog, der understøtter social og relationel bæredygtighed

Initiativer:

Opsamling og videndeling på personalemøder hver anden måned

Implementering af Heartprint-værdier i onboarding og drift

Projekter vurderes også på relationel bæredygtighed og fællesskabsværdi

Nøgleprincipper

Vi ser trivsel som en fællesnævner mellem mennesker, organisation og miljø – og som en nøgle til regenerativ udvikling. Vores interne kultur er derfor en del af vores bæredygtige aftryk; det viser sig i den måde, vi er med hinanden på, og i den energi, vi sender ud i verden. Bæredygtighed handler for os ikke kun om ressourcer, men også om relationer, værdier og integritet – og om at fremme det, der får både mennesker og natur til at blomstre.

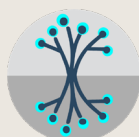
Vi engagerer os helhjertet i det, vi laver – med **passion** og faglig stolthed, fordi vi tror på, at engagement smitter. Det skaber energi og fællesskab, både internt og i mødet med vores gæster og samarbejdspartnere.

Vi værner om en kultur, hvor der er plads til **åbenhed**, undren, fejl og udvikling. Vi deler viden og erfaringer og er nysgerrige på nye metoder og samarbejder – også når de udfordrer os.

Vi udøver **mod** ved at tænke nyt og udfordre det gængse, vi går gerne helt til kanten. Vi tør at fortælle hele historien – også de tunge dele af den.

Vores arbejde er rodfæstet i **integritet** og lokal forankring. Vi står på vores faglighed og på den "mark", vi er en del af – og vi forvalter begge med respekt og et langsigtet perspektiv. Det er i dette samspil mellem mennesker og værdier, at vores heartprint opstår.

Eksempler på praksis og udvikling

Frivillig- og medarbejderkultur

Vi arbejder på at udvikle både et frivilligkodeks og et medarbejderkodeks, der udtrykker de værdier og forventninger, vi har til hinanden. Det handler om respekt, ansvarlighed og engagement – og om at skabe et trygt og tillidsfuldt miljø, hvor alle føler sig som en del af noget meningsfuldt.

Dette arbejde påbegyndes i slutningen af 2025.

Samarbejdspolitik med etisk fokus

Vores kommende samarbejdspolitik skal sikre, at vi vælger samarbejdspartnere, som deler vores værdier. Vi ønsker at indgå relationer, hvor man møder hinanden med tillid og vilje til forandring – og hvor bæredygtighed også handler om måde og relation, ikke kun indhold. Vi har udarbejdet en etisk-rammesætning, som er implementeret i vores skoletjeneste og i øvrige samskabelsesworkshops.

En hverdag med handling og signalværdi

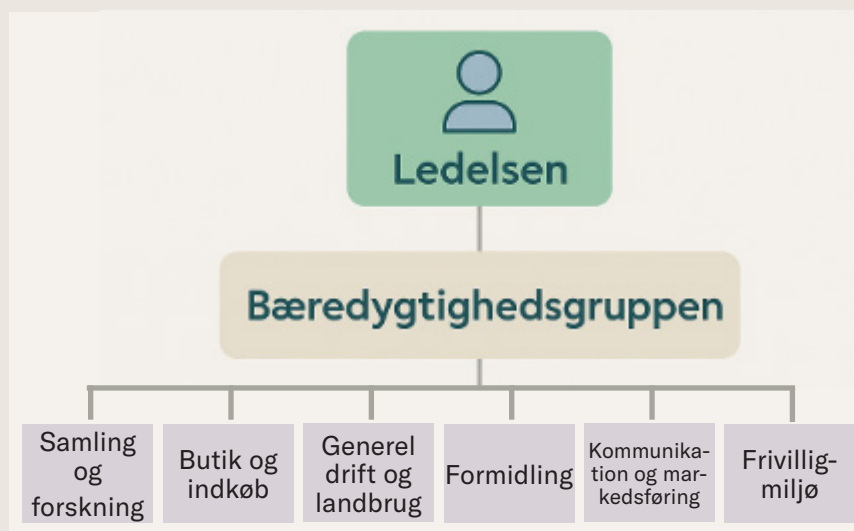
Små valg i hverdagen – som økologisk kaffe, miljømærket rengøring og genbrug i butikken – er ikke tilfældige. De er bevidste handlinger, der både styrker fælles identitet og sender signaler om vores værdier. De bygger en arbejdskultur, hvor bæredygtighed er noget, vi gør sammen.

ORGANISERING AF BÆREDYGTIGHEDSARBEJDET

Museets arbejde med bæredygtighed er forankret i et tværgående miljø- og bæredygtighedsudvalg, der repræsenterer museets centrale fagområder. Bæredygtighedsgruppen består af medarbejdere fra hele organisationen. Hver deltager sikrer, at strategiens målsætninger og procedurer implementeres lokalt i deres respektive fagområder.

- **Samling og forskning**
- **Butik og indkøb**
- **Generel drift og landbrug**
- **Formidling**
- **Kommunikation og markedsføring**
- **Frivilligmiljø**

På Mark har vi siden 2022 arbejdet aktivt med regenerativ ledelse og bæredygtig transformation, som både kommunikerer gennem konkrete initiativer og er integreret i museets organisering, strategi og daglige arbejds gange.

Ledelse og medarbejdere har et fælles sprog og fælles mål for museets bæredygtige udvikling, som realiseres gennem prioriterede satsninger, handlinger og økonomiske valg inden for museets kerneopgaver: samlinger, forskning, formidling og drift.

I 2024 blev den regenerative tilgang skrevet direkte ind i museets vision og mission på det årlige medarbejderinternat, hvor hele personalet deltager – inklusiv frontpersonale. Internatet er en central arena for refleksion og justering af strategien og har siden 2023 haft fokus på bæredygtig og regenerativ transformation.

En intern projektgruppe – museets bæredygtighedsudvalg – blev etableret i 2023 og har til opgave at analysere, kvalificere og prioritere nye og igangværende tiltag, samt at formulere forslag til implementering af strategien i praksis. Udvalget arbejder systematisk med de tre spor: Footprint, Handprint og Heartprint, og er sammensat, så alle afdelinger og funktioner på museet er repræsenteret. **Samling og forskning, butik og indkøb, generel drift og landbrug, formidling, kommunikation og markedsføring og Frivilligmiljø.**

Konkret beskæftiger udvalget sig med at kvalificere museets praksisser inden for affald, energi, transport, fødevarer og leverandørvalg. Det har ført til initiativer som affaldssortering i samarbejde med museets støtteforening.

Udvalget mødes fast fire gange årligt og ad hoc ved behov. Mellem møderne arbejder mindre arbejdsgrupper videre med temaer som energiforbrug, leverandørdialog og videndeling, og forbereder oplæg til drøftelse og beslutning. Gruppen refererer til museets ledelse via en udpeget projektleder.

Organiseringen er ikke statisk, men fungerer som et lærende og inkluderende fællesskab, der udvikler sig sammen med museets opgaver og strategiske retning. Bæredygtighedsudvalget har leveret væsentlige input til denne strategi og fungerer som både forankringspunkt og katalysator i museets grønne og regenerative omstilling.

IMPLEMENTERING OG OPFØLGNING

Strategien er et levende dokument og et fælles arbejdsredskab. Den bliver brugt aktivt i den daglige drift, i udvikling af nye projekter og i vurdering af formidlings- og samarbejdsaktiviteter. Vision, mission og værdier danner rammen, mens de tre spor – footprint, handprint og heartprint – fungerer som konkrete pejlemærker.

Strategien i praksis

Strategiens fundament – vision, mission og de tre spor (footprint, handprint og heartprint) – er integreret i museets beslutningsprocesser. Ved nye initiativer vurderes projektets relevans og bæredygtighed ud fra:

- **Vision og mission (regenerativ og samfundsforankret retning)**
- **Strategiens målsætninger (inden for hvert af de tre spor)**
- **Indkøbspolitikken (herunder prioritering af genbrug og cirkulære løsninger)**
- **Dokumenterbarhed og mulighed for måling af formidlingsimpact og forbrug**

I 2025 påbegyndes arbejdet med at udvikle målsætninger og indikatorer for heartprint, så dette kan evalueres systematisk på lige fod med øvrige spor.

Måling og dataindsamling

Handlingsplaner og måltal for bæredygtighed justeres løbende og afstemmes bl.a. med kommunens årlige opgørelser over el-, vand- og varmekonsum.

Derudover udvikles skalerbare målemodeler for handprint, så der opbygges en baseline og målingsmetodik, der kan anvendes på tværs af aktiviteter.

- **Footprint: CO₂ (Klimakompasset), el/varme pr. m², affald**
- **Handprint: Brugerundersøgelser, baseliner fra 2025**
- **Heartprint: Trivsel, medarbejderdialog, værdiimplementering**

Bæredygtighedsgruppens rolle

- **Tværgående sammensætning**
- **Mødes 4 gange årligt og ad hoc**
- **Udvikler og følger op på handlingsplaner**
- **Formidler viden til resten af organisationen**
- **Drøfte resultater fra målinger og data**
- **Udarbejde forslag til justering af procedurer og praksis**

I de kommende år integreres målene fra strategien gradvist i museets årsrapport og i øvrig ledelsesdokumentation.

Strategien
bruges aktivt
i den daglige
drift

Bæredygtig-
hedsgruppen
udvikler
handleplaner

Målsætning-
er måles og
dokumente-
res

Intern videndeling og refleksion

Gruppen ledes og koordineres af lederen for bæredygtighed, som fungerer som bindeled mellem gruppen og museets ledelse.

- **Resultater og tiltag deles på personalemøder (hver anden måned)**
- **Temamøder eller ad hoc-evaluering i projektgrupper**
- **Fælles ansvar for læring og justering**

Årlig strategirevision

- **Evaluering på medarbejderinternat**
- **Hele personalet deltager**
- **Strategien justeres af bæredygtighedsgruppen på baggrund af input**
- **Ny version gælder frem til næste års internat**